

**Міністерство освіти і науки України
ДЕРЖАВНИЙ БІОТЕХНОЛОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ**

**Кафедра цивільно-правових дисциплін,
трудового та
аграрного права**

УНІВЕРСИТЕТСЬКА ОСВІТА ТА АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

**для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти денної
(заочної) форми навчання, спеціальностей: 081 «Право»**

**Методичні вказівки для підготовки до практичних занять та самостійної
роботи**

Харків 2023

УДК 378.14

Методичні вказівки для підготовки до практичних занять та самостійної роботи для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти денної (заочної) форми навчання, спеціальностей: 081 «Право» з курсу **«УНІВЕРСИТЕТСЬКА ОСВІТА ТА АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ»**. Державний біотехнологічний університет. Укладачі: Шинкарьов Ю.В., Москаленко О.В., Михайлюк Г.О., Дуюнова Т.В. 2023. 60 с.

Відомості про авторів:

Шинкарьов Юрій Вікторович – завідувач кафедри цивільно-правових дисциплін ДБТУ, кандидат юридичних наук, доцент;

Москаленко Олена Вячеславівна – декан факультету менеджменту, адміністрування та права ДБТУ, доктор юридичних наук, професор;

Михайлюк Галина Олегівна – професор кафедри цивільно-правових дисциплін ДБТУ, доктор юридичних наук, доцент;

Дуюнова Тетяна Василівна – завідувач кафедри державно-правових дисциплін ДБТУ, доктор економічних наук, доцент.

Рецензенти:

Житний Олександр Олександрович – завідувач кафедри кримінально-правових дисциплін ХНУ імені В.Н. Каразіна, доктор юридичних наук, професор;

Корабель Марія Георгіївна – доцент кафедри державно-правових дисциплін, кримінального права та процесу, кандидат юридичних наук, доцент.

Затверджено навчально-методичною радою факультету менеджменту, адміністрування та права (Протокол № 10 від 9.06.2003).

№	зміст	сторінки
1	Робоча навчальна програма	5
2	Силабус навчальної дисципліни	22
3	Плани-конспекти лекцій	30
4	Завдання на практичні заняття	52
5	Самостійна робота	57
6	Додатки	58

ВСТУП

Метою викладання навчальної дисципліни є ознайомлення здобувачів вищої освіти із принципами академічної доброчесності; формування засад академічної культури й етики; забезпечення їх необхідними знаннями та засвоєння певних компетенцій, володіння якими є необхідним для дотримання вимог академічної доброчесності. В сучасному науковому і освітньому світі набуття необхідних знань щодо дотримання принципів академічної доброчесності є ключовим для забезпечення якісно високого рівня вищої освіти та здійснення наукової діяльності. Саме тому, у здобувачів вищої освіти на самому початку освітнього процесу повинні формуватися базові знання щодо принципів та сутності дотримання вимог академічної доброчесності. Це, в свою чергу, забезпечить відповідність освітнього процесу та наукової діяльності загальноприйнятим світовим стандартам.

В результаті вивчення курсу здобувачі вищої освіти повинні:

знати:

- нормативно-правову базу з проблем дотримання норм академічної доброчесності;
- сучасні методи наукового дослідження;
- форми організації навчально-пізнавальної діяльності;
- дослідницьку етику;
- принципи запобігання плагіату, фальсифікацій та корупційних дій.

уміти:

- застосовувати отримані знання у сфері академічної доброчесності у навчальній та виховній роботі;
- розв'язувати комплексні проблеми, проводити незалежне, оригінальне, авторське наукове дослідження та здійснювати педагогічну, професійну, дослідницьку та інноваційну діяльність в галузі охорони здоров'я;
- виявляти, ставити та вирішувати проблеми, здатність генерувати нові ідеї;
- інтерпретувати можливості та обмеження дослідження, його роль у суспільстві.

I. РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
СТРУКТУРНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
УНІВЕРСИТЕТСЬКА ОСВІТА ТА АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Види занять та форми контролю		Обсяг дисципліни за навчальним планом		У тому числі по семестрам	
				Денне навчання	Заочне навчання
		кредитів	годин	I	I
Всього годин по плану		3	90	90	
У т.ч. аудиторних		1,5	46	46	
самостійних		1,5	44	44	
Із аудиторних: лекцій		0,5	16	16	
лабораторних					
практичних		1	30	30	
семінарських					
Модуль (заліковий кредит)	I	3	90	90	
Контрольна робота					
Курсовий проект (робота)					
Залік				1	1
Екзамен підсумковий					

Умови зарахування здобувачів освіти : згідно з навчальним планом.

Відповідальний за дисципліну (компоненту) - доцент Шинкарьов Ю.В.

Закріплені викладачі: доцент Шинкарьов Ю.В.

ВІДПОВІДНІСТЬ КОМПОНЕНТИ (НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ) ОСВІТНІЙ ПРОГРАМИ

НАЗВА МОДУЛІВ	
ЗМІСТ	Деталізація результатів навчання та шифри компетентностей та програмних результатів навчання освітньої програми
МОДУЛЬ 1	
Вивчає академічну культуру та доброчесність як основу діяльності сучасного університету; правові основи академічної доброчесності; основні прояви академічної недоброчесності та шляхи протидії її негативним наслідкам	ЗК1; ЗК2; ЗК3; ЗК4; ЗК6; ЗК7; ЗК8; ЗК10; ЗК11; ЗК12; ЗК13; ЗК14; СК3; СК8; СК10; СК11; СК12; СК13; СК16. РН 1; РН 2; РН 3; РН 5; РН 6; РН 10; РН 14; РН 15; РН 16; РН 18.
Підсумковий контроль. Узагальнений зміст навчальної дисципліни	

Формулювання компетентностей та програмних результатів навчання ОПІ, шифри яких наведені вище:

Загальні та спеціальні компетентності

- ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- ЗК4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
- ЗК5. Здатність спілкуватися іноземною мовою.
- ЗК6. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.
- ЗК7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК8. Здатність бути критичним і самокритичним.
- ЗК9. Здатність працювати в команді.
- ЗК10. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів)
- ЗК11. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства; усвідомлення цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідності його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
- ЗК12. Здатність усвідомлювати рівні можливості та гендерні проблеми.

ЗК13. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК14. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

СК3. Цінування та повага до гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння її правової природи.

СК8. Здатність застосовувати правові принципи та доктрини .

СК10. Здатність використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин.

СК11. Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти.

СК12. Здатність аналізувати правові проблеми та обґрунтовувати правові позиції.

СК13. Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ.

СК16. Здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення.

Програмні результати навчання

РН 1. Визначати переконливість аргументів у процесі оцінки заздалегідь невідомих умов та обставин.

РН 2. Знати та розуміти міжнародні стандарти прав людини, положення Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практику Європейського суду з прав людини.

РН 3. Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел.

РН 5. Давати короткий правовий висновок щодо окремих фактичних обставин з достатньою обґрунтованістю.

РН 6. Оцінювати недоліки і переваги певних правових аргументів, аналізуючи відому проблему.

РН 10. Вільно спілкуватись державною та іноземною мовами як усно, так і письмово, із застосуванням правничої термінології.

РН 14. Використовувати статистичну інформацію, отриману з першоджерел та вторинних джерел для правничої діяльності.

РН 15. Вільно використовувати для правничої діяльності доступні інформаційні технології і бази даних.

РН 16. Використовувати комп'ютерні програмами, необхідні у правничій діяльності.

РН 18. Застосовувати в професійній діяльності основні сучасні правові доктрини, цінності та принципи функціонування національної правової системи.

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАНЯТТЯ (ЛЕКЦІЙНИЙ КУРС)

№ п/п	Тема та план лекції	Кількість годин	Рекомендована література
Академічний модуль 1			
1.	Академічна культура та доброчесність як основа діяльності сучасного університету	2	1, 2,3,4,5,6,9,10,11,13
2.	Прояви академічної недоброчесності	2	1, 2,3,4,5,6,9,10,11,13
3.	Етичні принципи у вищій освіті	2	1, 2,3,4,5,6,9,10,11,13
4.	Основи академічного письма.	2	1-13
5.	Правові аспекти академічної доброчесності та боротьби із плагіатом	2	1-13
6.	Поняття плагіату. Види плагіату. Антиплагіатні програми та їх застосування	2	1-13
7.	Боротьба з проявами корупції в академічному середовищі	2	1-13
8.	Методологія і організація наукових досліджень	2	1-13
9.	Разом	16	

ПРАКТИЧНИЙ КУРС

№ п/п	Тема	Перелік завдань практичних робіт для виконання студентами	Місце проведення	Кількість годин	Методичне і технічне забезпечення
Змістовний модуль 1					
1	Академічна культура та доброчесність як основа діяльності	1. Проаналізуйте зміст поняття «академічна культура»; 2. Поняття академічної доброчесності як елементу	За розкладом	2	М1-М8

	сучасного університету	<p>академічної культури;</p> <p>3. Теоретико-прикладне значення академічної доброчесності.</p> <p>4. Академічна доброчесність у діяльності працівників вищої освіти.</p> <p>5. Академічна доброчесність здобувачів вищої освіти.</p> <p>6. Моральні принципи учасників освітнього процесу</p>			
2	Зміст поняття академічна доброчесність. Історичний аспект підходу до проблеми академічної нечесності	<p>1. Академічна доброчесність і академічна культура: поняття, зміст, взаємовідношення;</p> <p>2. Фундаментальні цінності академічної доброчесності;</p> <p>3. Історія академічної нечесності й формування системи відповідальності за недоброчесну поведінку;</p> <p>4. Найбільш яскраві історичні приклади виявлення академічної недоброчесності у світі;</p> <p>5. Нормативно-правова база, що регламентує аспекти реалізації принципів академічної доброчесності в Україні.</p>	За розкладом	2	M1-M8
3	Прояви академічної недоброчесності	<p>1. Основні різновиди академічної нечесності;</p> <p>2. Фабрикація даних при науковому дослідженні;</p> <p>3. Фальсифікація даних при науковому дослідженні;</p> <p>4. Маніпуляції з фотоілюстраціями;</p> <p>5. Плагіат/ самоплагіат;</p> <p>6. Необ'єктивне оцінювання;</p> <p>7. Корупційні прояви;</p> <p>8. Причини зростання рівня проявів академічної нечесності у</p>	За розкладом	2	M1-M8

		вищій освіті			
4	Етичні принципи у вищій освіті	<p>1. Етика у сучасній освіті – поняття, зміст, значення.</p> <p>2. Розуміння необхідності дотримання принципів академічної етики в освіті.</p> <p>3. Питання самоідентифікації власної поведінки як нечесної.</p> <p>4. Забезпечення дотримання етичних принципів у навчанні та викладанні.</p>	За розкладом	2	M1-M8
5	Кодекс честі як інструмент дотримання академічної доброчесності науковця і освітянина	<p>1. Поняття, призначення, зміст кодексів честі, академічної доброчесності, етики у сучасному освітньому процесі;</p> <p>2. Кодекс академічної доброчесності Державного біотехнологічного університету;</p> <p>3. Положення про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин державного біотехнологічного університету;</p> <p>4. Заходи відповідальності за порушення встановлених положень та кодексів у сучасних навчальних закладах</p>	За розкладом	2	M1-M8
6	Інтелектуальна власність в освіті та науці	<p>1. Поняття інтелектуальної власності.</p> <p>2. Нормативне регулювання прав на інтелектуальну власність в Україні.</p> <p>3. Об'єкти інтелектуальної власності.</p> <p>4. Оформлення права на інтелектуальну власність.</p> <p>5. Інтелектуальна власність та сучасна наука.</p>	За розкладом	2	M1-M8
7	Законодавча база, що регламентує	1. Законодавство України що передбачає регламентацію основних принципів та засад	За розкладом	2	M1-M8

	аспекти реалізації принципів академічної доброчесності в Україні	академічної доброчесності; 2. Нормативно-правові акти у галузі освіти, що закріплюють засади академічної доброчесності. 3. Нормативно-правові акти, що встановлюють відповідальність за порушення правил академічної доброчесності			
8	Фабрикація і фальсифікація	1. Дайте поняття фабрикації даних у сучасному науковому дослідженні; 2. Причини фабрикації даних; 3. Методики і способи фабрикації даних; 4. Запобігання фабрикації даних у сучасній науковій діяльності; 5. Поняття фальсифікації даних; 6. Відмежування фальсифікації від фабрикації	За розкладом	2	М1-М8
9	Поняття плагіату. Види плагіату	1. Поняття академічного плагіату. 2. Нормативне регулювання протидії академічному плагіату (виявити, проаналізувати основні нормативні джерела) 3. Види академічного плагіату. 4. Самоплагіат; 5. Поняття «загальновідомі відомості»; 6. Компіляція при написанні наукових робіт; 7. Протидія плагіату із застосуванням сучасних інформаційних технологій. 8. Відповідальність за плагіат у сучасній освітній та науковій діяльності.	За розкладом	2	М1-М8
10	Антиплагіатні програми та їх застосування	1. Ознайомтесь з онлайн ресурсами, що можуть бути використані при перевірці тесту на	Ком'ютерний клас	2	Комп'ютерний клас,

		<p>плагіат: https://www.grammarly.com https://quillbot.com https://plagiarism-detector.com https://plagiarismdetector.net https://www.scribbr.com/plagiarism-checker/ https://unicheck.com/ Content-watch Edu-Birde. Etxt Antiplagiat.</p> <p>2. Визначте яким чином відбувається перевірка за допомогою електронних ресурсів на плагіат;</p> <p>3. Визначте відмінності запропонованих електронних ресурсів;</p> <p>4. Окресліть зручність їх використання;</p> <p>5. Зазначте позитивні і негативні моменти автоматичної перевірки на плагіат;</p> <p>6.Перевірте один й той самий текст у різних антиплагіатних програмах: який результат?</p> <p>7.Запропонуйте ваш варіант протоколу про антиплагіатне дослідження.</p>			M1-M8
11	Боротьба з проявами корупції в академічному середовищі	<p>1.Поняття і коло корупційних правопорушень у сучасному праві;</p> <p>2. Корупція у закладах вищої освіти та її руйнівна дія. Наслідки корупції;</p> <p>3. Причини корупції у вищих навчальних закладах;</p> <p>4.Способи подолання корупції</p>	За розкладом	2	M1-M8

12	Необ'єктивне оцінювання, надання здобувачам освіти допомоги чи створення перешкод, не передбачених умовами та/або процедурами проходження такого оцінювання.	<p>1. Причини необ'єктивного оцінювання;</p> <p>2. Функції оцінювання результатів навчання здобувача вищої освіти;</p> <p>3. Методики оцінювання знань здобувачів вищої освіти;</p> <p>4. Ознаки об'єктивного оцінювання здобувачів вищої освіти;</p> <p>5. Шахраювання та обман під час навчання та іспитів.</p>	За розкладом	2	M1-M8
13	Методологія і організація наукових досліджень	<p>1. Основні засади наукового пошуку першоджерел;</p> <p>2. Визначте можливі методи пошуку інформації для наукового дослідження</p> <p>3. Особливості використання наукових баз та репозитаріїв;</p> <p>4. Використання комп'ютерної техніки в науковій діяльності;</p> <p>5. Аналіз отриманої інформації із різних джерел;</p> <p>6. Перевірка інформації, отриманої із різних джерел.</p> <p>7. Проведіть самостійний пошук джерел з певної тематики у системі Google scholar.</p>	Комп'ютерний клас	2	Комп'ютерний клас M1-M8
14	Способи запобігання проявам академічної нечесності: засвоєння світової практики в Україні	<p>1. Правила належного цитування джерел;</p> <p>2. Особливості вимог ДСТУ;</p> <p>3. Правильна робота з Інтернет-ресурсами;</p> <p>4. Протидія проявам академічної доброчесності в он-лайн навчанні;</p> <p>5. Міжнародні стилі цитування.</p>	За розкладом	2	M1-M8
15	Причини й наслідки академічної	1. Вплив академічної нечесності на розвиток сучасної української науки.	За розкладом	2	M1-M8

нечесності: психолого- педагогічний аспект	<p>2. Професійна деформація та академічна нечесність.</p> <p>3. Створення «хмари» академічної нечесності у системі сучасної освіти.</p> <p>4. Зміна парадигми сучасного мислення населення як запорука зменшення рівня академічної нечесності.</p>			
Разом:			30	

САМОСТІЙНА РОБОТА

Розділ дисципліни	Теми та завдання для самостійного вивчення	Кількість годин	Форма звітності та контролю
Змістовний модуль 1	Розвиток поняття «академічна доброчесність» у цифрову епоху	5	Реферат
	Есе на тему «Академічна доброчесність у вищій освіті».	5	Есе
	Кодекси честі університетів Європи, США та України: порівняльний аналіз.	5	Реферат
	Основні положення кодексу честі університету та наслідки в разі його порушення?	5	Реферат
	Академічна доброчесність проти корупції: відповідальність студента, викладача, адміністрації навчального	5	Реферат

	закладу, громадськості.		
	Необережний плагіат і способи його уникнення.	5	Реферат
	Об'єктивність оцінювання: як його забезпечити. Причини та необхідні умови його забезпечення.	5	Реферат
	Самостійна робота студентів та академічна добročесність.	5	Реферат
	Корупційні ризики і академічна добročесність	4	Реферат
Разом		44	

ФОРМИ КОНТРОЛЮ ТА ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ

Система діагностики якості навчання

Контроль знань і умінь здобувачів вищої освіти з дисципліни «Університетська освіта та академічна добročесність» здійснюється згідно положень кредитно-модульної системи організації навчального процесу, прийнятої в ДБТУ.

За результатами модульного контрольного заходу рівень засвоєння здобувачем вищої освіти навчального матеріалу має бути оцінений за національною шкалою та шкалою ECTS. Тижні для проведення модульного контролю (модульні тижні) визначаються графіком навчального процесу. Кількість балів, отримана здобувачем при оцінюванні модулю та підсумковий бал поточної успішності з дисципліни, співвідноситься з оцінками за національною шкалою та шкалою ECTS.

1. Шкала оцінювання

100- бальна шкала	Оцінка за національною шкалою	Визначення	Оцінка за шкалою ECTS
90 – 100	відмінно	Відмінно – відмінна відповідь, виконання роботи лише з незначною кількістю помилок	A
82 – 89	добре	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками	B
74 – 81		Добре – в загальному правильна відповідь, робота з певною кількістю грубих помилок	C
64 – 73	задовільно	Задовільно – непогано, але зі великою кількістю недоліків	D
60 – 63		Достатньо – відповідь, робота задовольняє мінімальні критерії	E
35– 59	незадовільно	Незадовільно з можливістю повторного складання	FX
0-34		Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	F

Комплект балів за вивчення навчальної дисципліни формується таким чином: результат поточного контролю (усереднено за оцінюванням завдань, відповідей) – до 20 балів (табл. 3), результат модульного тестового контролю – до 50 балів (роз'яснення в табл. 5), та результат засвоєння блоку самостійної роботи – до 30 балів (табл. 3,4,5). Складання модулю обов'язкове. Модуль вважається зарахованим, якщо здобувач набрав мінімально необхідну кількість балів. Результати рейтингу з модулю доводяться до відома здобувачів вищої освіти не пізніше третього робочого дня після проведення контрольного заходу і, у разі відсутності претензій з боку здобувача, вважаються остаточними. Якщо здобувач вищої освіти не погоджується з рішенням про присвоєння йому балів рейтингу за модуль, то він повинен відразу після їх оголошення звернутися з письмовою апеляцією до завідувача кафедри та у визначений термін скласти усну атестацію з модуля перед комісією. Склад апеляційної комісії у кожному конкретному випадку визначається завідувачем кафедри. Рішення комісії є остаточним. Здобувач вищої освіти не може повторно скласти зараховані модулі. Здобувач вищої освіти, який не з'явився на модульний контроль або не отримав мінімальної кількості балів на модульному тижні, має право скласти пропущений модуль під час залікового тижня. Підсумковий рейтинг

поточної успішності з дисципліни вираховується усередненням рейтингів з усіх модулів. Семестрова оцінка виставляється здобувачу вищої освіти з врахуванням результатів підсумкового тестування та поточного контролів (усереднені бали за модулі). Максимальна кількість балів, що здобувач вищої може отримати при вивченні дисципліни, дорівнює 100.

2. Схема нарахування балів з модулів навчальної дисципліни

Показчик	Нарахування балів
Всього з модулю	від 60* до 100
В тому числі: відповідь на модульне завдання	до 50
усні відповіді на практичних заняттях	до 20
результат засвоєння блоку самостійної роботи	до 30

*- менша кількість отриманих балів недостатня для того щоб залік вважався таким, що складений – за таких умов необхідна перездача. Усні відповіді на лабораторно-практичних заняттях оцінюються за шкалою від 12 до 20 балів відповідно до наступної таблиці.

3. Шкала оцінювання усної відповіді.

20-бальна шкала	Інтуїтивний аналог оцінювання	Оцінка за національною шкалою - Визначення
20	5+	Відмінно – відмінна відповідь, виконання роботи без помилок чи зауважень, прояв креативного мислення
19	5	Відмінно – відмінна відповідь, виконання роботи без помилок чи зауважень
18	5-	Відмінно – відмінна відповідь, виконання роботи з одним неprincipiовим недоліком
17	4+	Добре – вище середнього рівня з кількома помилками при розумінні суті питання
16	4	Добре – в загальному правильна відповідь, робота з кількома помилками

15	4-	Добре – в загальному правильна відповідь, робота з значною кількістю помилок
14	3+	Задовільно – в загальному правильна відповідь, але із великою кількістю недоліків і помилок
13	3	Задовільно – задовільно, наявна велика кількість недоліків і помилок
12	3-	Задовільно – задовільняє лише найменші критерії, наявна велика кількість суттєвих недоліків і помилок

Самостійна робота оцінюється як сума балів за відповідність і обсяг наданого матеріалу (табл. 4)

4. Шкала оцінювання відповідності змісту матеріалу самостійної роботи.

Шкала, бали	Визначення
10	Повна відповідність змісту і достатній обсяг
8	Достатня відповідність змісту і достатній обсяг
6	Мінімально задовільна відповідність змісту і обсягу

5. Накопичення балів за модуль складанням (максимум 100 балів)

Поточне оцінювання	Оцінювання тестів	Оцінювання самостійної роботи
визначається викладачем	визначається викладачем	визначається викладачем
до 20 балів	до 50 балів	до 30 балів

**ПЕРЕЛІК МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДЛЯ ПРОВЕДЕННЯ
ЛАБОРАТОРНИХ (ПРАКТИЧНИХ, СЕМІНАРСЬКИХ) ЗАНЯТЬ**

Шифр	Назва методичної розробки
М-1	Лист МОН України 23.10.2018 № 1/9-650 Керівникам закладів вищої освіти «Щодо рекомендацій з академічної доброчесності для закладів вищої освіти». URL: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v-650729-18#Text
М-2	Лист МОН України 20.05.2020 № 1/9-263 Керівникам закладів вищої освіти «До питання уникнення проблем і помилок у практиках забезпечення академічної доброчесності». URL: https://mon.gov.ua/ua/npa/do-pitannyauniknennya-problem-i-pomilok-u-praktikah-zabezpechennyaakademichnoyi-dobrochesnosti
М-3	Лист МОН України 15.08.2018 № 1/11-8681 Рекомендації «Щодо запобігання академічному плагіату та його виявлення в наукових роботах». Автори О. Панич, О. Малишев, Ю. Каганов. URL: https://mon.gov.ua/storage/app/media/akredytatsiya/instrukt-list/1-11-8681-vid-15082018-rekomendatsii-shchodo-zapobigannyaakademichnomu-plagiatu.pdf .
М-4	Методичні рекомендації для закладів вищої освіти з підтримки принципів академічної доброчесності. Упорядники матеріалів: В. Бахрушин, Є. Ніколаєв. URL: https://drive.google.com/file/d/1IJtjefmfqO1uNCn4p9cT5g6_58h0Cxq9/view
М-5	Міжнародні стилі цитування та посилання в наукових роботах : методичні рекомендації / автори-укладачі: О. Боженко, Ю. Корян, М. Федорець ; редколегія: В. С. Пашкова, О. В. Воскобойнікова-Гузєва, Я. Є. Сошинська, О. М. Бруй ; Науково-технічна бібліотека ім. Г. І. Денисенка Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» ; Українська бібліотечна асоціація. Електронні текстові дані (1 файл: 278,97 Кбайт). Київ : УБА, 2016. 117 с. URL: https://ela.kpi.ua/handle/123456789/18681 (дата звернення: 25.08.2021).
М-6	Навчання студентів академічній доброчесності у бібліотеці ВНЗ : методичні поради / авт.-уклад.: Л. В. Савєнкова, С. О. Чуканова ; редкол.: В. С. Пашкова, О. В. Воскобойнікова-Гузєва, Я. Є. Сошинська ; Українська бібліотечна асоціація. Київ : УБА, 2016. 39 с
М-7	Основні вимоги до написання наукової статті : методичні рекомендації / Волинський інститут післядипломної педагогічної освіти ; укладачі: Шевчук Г. З., Гаврилюк Л. І., Гаврилюк Т. В. Луцьк, 2016. 76 с. URL: http://vippro.org.ua/files/pedposhyk/naukovistat-1557135224.pdf (дата звернення: 25.08.2021).
М-8	Шкіцька І. Ю. Основи академічної доброчесності: практикум : навч.-метод. посіб. для студ. вищих навч. закладів / Шкіцька Ірина Юріївна. Тернопіль: ТНЕУ, 2018. 64 с. – URL: http://dspace.wunu.edu.ua/handle/316497/31709 (дата звернення: 25.08.2021).

Перелік рекомендованої літератури

1. Академічна доброчесність: проблеми дотримання та пріоритети поширення серед молодих вчених : кол. моногр. / заг. ред.: Н. Г. Сорокіна, А. Є. Артюхов, І. О. Дегтярьова. Дніпро : ДРІДУ НАДУ, 2017. 169 с.
2. Академічна чесність як основа сталого розвитку університету / Міжнарод. благод. фонд «Міжнарод. фонд дослідж. освіт. політики» ; заг. ред.: Т. В. Фінікова, А. Є. Артюхова. Київ ; Таксон, 2016. 234 с.
3. Аналітична довідка за результатами досліджень практик академічної доброчесності у вищих навчальних закладах України / Міністерство освіти і науки України, Інститут освітньої аналітики. Київ, 2016. 43 с.
4. Артёмов П., Пак І. Академічна нечесність як елемент академічної культури українського студентства: результати емпіричних досліджень. Вісник ХНУ імені В. Н. Каразіна. Серія «Соціологічні дослідження сучасного суспільства: методологія, теорія, методи». 2017. № 37. С. 234–240.
5. Бахрушин В. Терміни та визначення у правовому регулюванні освіти. Освітня політика. Портал громадських експертів. Опубліковано 11.02.2016 р. URL: <http://education-ua.org/ua/articles/609-termini-ta-viznachennya-upravovomu-regulyuvanni-osviti>.
6. Мельниченко А. Кодекс честі як інструмент дотримання академічної чесності науковця і освітянина. Академічна чесність як основа сталого розвитку університету. Київ: Таксон, 2016. С. 171–183.
7. Плагіат у студентських роботах: методи виявлення та запобігання : метод. посібник. Дніпропетровський нац. ун-т ім. О. Гончара ; кол. авт.: Н. В. Стукало, К. В. Ковальчук, М. В. Литвин [та ін.]. Дніпропетровськ, 2013. 44 с.
8. Програмне забезпечення для перевірки наукових текстів на плагіат: інформаційний огляд / авт.-уклад.: А. Р. Вергун, Л. В. Савенкова, С. О. Чуканова ; редкол.: В. С. Пашкова, О. В. Воскобойнікова-Гузева, Я. Є. Сошинська ; Українська бібліотечна асоціація. Київ : УБА, 2016. 36 с.
9. Стадний Єгор. Деякі рекомендації щодо впровадження етичних кодексів в українських вищих навчальних закладах. Проект сприяння академічній доброчесності в Україні (SAIUP). URL: <https://drive.google.com/file/d/0ByYt3wkv0LOAd282OEtWaTJwX1U/view>.
10. Федорченко Юрій. Академічна недоброчесність у вищій школі як системна проблема. Освітня політика. Портал громадських експертів. URL: <http://education-ua.org/ua/articles/1105-akademichna-nedobrochesnist-uvishchij-shkoli-yak-sistemna-problema>
11. Хоружий Г. Ф. Академічна культура: цінності та принципи вищої освіти. Тернопіль: Навчальна книга. Богдан, 2012. 320 с.
12. Шліхта Н., Шліхта І. Основи академічного письма: Методичні рекомендації та програма курсу. К., 2016. 61 с.

13. Ярошенко Тетяна. Академічна нечесність та політична культура: порівняльний досвід (Україна – США). Освітній портал. URL: <http://www.osvita.org.ua/student/studying/articles/2.html>.

II. СИЛАБУС ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

УНІВЕРСИТЕТСЬКА ОСВІТА ТА АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

спеціальність	081 Право	обов'язковість дисципліни	Обов'язкова
освітня програма	081 Право	факультет	Менеджменту, адміністрування та права
освітній рівень	Перший бакалаврський	кафедра	Цивільно-правових дисциплін, трудового та аграрного права

ВИКЛАДАЧ

Шинкарьов Юрій Вікторович

**Вища освіта – спеціальність «Правознавство», кваліфікація «Юрист»
Науковий ступень - кандидат юридичних наук 12.00.08 Кримінальне право та кримінологія;
кримінально-виконавче право; доктор філософії
Вчене звання - доцент кафедри кримінально-правових дисциплін
Досвід роботи – більше 20 років**

Показники професійної активності з тематики курсу:

- Автор 95 друкованих праць, наукового і навчально-методичного характеру;
- досвід керування кафедрою більше 12 років;
- під керівництвом захищено 8 дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук і 1 доктора філософії;
- Виступав більше 20 разів у якості опонента під час захисту дисертаційних досліджень;
- Володіє англійською мовою на рівні C1.

телефон

0679002687

**електронна
пошта**

Yurand_shin@ukr.net

**дистанційна
підтримка**

Google meet

<https://meet.google.com/tde-dgdf-bhx>

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНЮ КОМПОНЕНТУ (ДИСЦИПЛІНУ)

Мета

викладання навчальної дисципліни є ознайомлення здобувачів вищої освіти із принципами академічної доброчесності; формування засад академічної культури й етики; забезпечення їх необхідними знаннями та засвоєння певних компетенцій, володіння якими є необхідним для дотримання вимог академічної доброчесності.

Формат

лекції, практичні заняття, самостійна робота

**Деталізація результатів
навчання і форм їх
контролю**

Здобувачі вищої освіти повинні знати:

- нормативно-правову базу з проблем дотримання норм академічної доброчесності;
- сучасні методи наукового дослідження;
- форми організації навчально-пізнавальної діяльності;
- дослідницьку етику;
- принципи запобігання плагіату, фальсифікацій та корупційних дій.

уміти

- застосовувати отримані знання зі сфери академічної доброчесності у навчальній та виховній роботі;

	<ul style="list-style-type: none"> - розв'язувати комплексні проблеми, проводити незалежне оригінальне наукове дослідження та здійснювати педагогічну, професійну, дослідницьку та інноваційну діяльність в галузі охорони здоров'я; - виявляти, ставити та вирішувати проблеми, здатність генерувати нові ідеї. - інтерпретувати можливості та обмеження дослідження, його роль у суспільстві
Обсяг і форми контролю	3 кредити ECTS (90 годин): 16 годин лекції, 30 годин практичні заняття; модульний контроль (1 модуль); підсумковий контроль – іспит.
Вимоги викладача	вчасне виконання завдань, активність, здатність до аналітичного та кризового мислення
Умови зарахування	після засвоєння названих програмних результатів навчання

ВІДПОВІДНІСТЬ СТАНДАРТУ ОСВІТИ І ОСВІТНІЙ ПРОГРАМІ

Програмні компетентності	<p>ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.</p> <p>ЗК4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.</p> <p>ЗК6. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.</p> <p>ЗК7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.</p>	Програмні результати навчання	<p>РН 1. Визначати переконливість аргументів у процесі оцінки заздалегідь невідомих умов та обставин.</p> <p>РН 2. Знати та розуміти міжнародні стандарти прав людини, положення Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практику Європейського суду з прав людини.</p> <p>РН 3. Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел.</p> <p>РН 5. Давати короткий правовий висновок щодо окремих фактичних обставин з достатньою обґрунтованістю.</p> <p>РН 6. Оцінювати недоліки і переваги певних</p>
---------------------------------	---	--------------------------------------	---

ЗК8. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК10. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів)

ЗК11. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства; усвідомлення цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідності його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК12. Здатність усвідомлювати рівні можливості та гендерні проблеми.

ЗК13. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК14. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

СК3. Цінування та повага до гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння її правової природи.

СК8. Здатність застосовувати правові принципи та доктрини .

СК10. Здатність використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин.

СК11. Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти.

СК12. Здатність аналізувати правові проблеми та обґрунтовувати правові позиції.

правових аргументів, аналізуючи відому проблему.

РН 10. Вільно спілкуватись державною та іноземною мовами як усно, так і письмово, із застосуванням правничої термінології.

РН 14. Використовувати статистичну інформацію, отриману з першоджерел та вторинних джерел для правничої діяльності.

РН 15. Вільно використовувати для правничої діяльності доступні інформаційні технології і бази даних.

РН 16. Використовувати комп'ютерні програмами, необхідні у правничій діяльності.

РН 18. Застосовувати в професійній діяльності основні сучасні правові доктрини, цінності та принципи функціонування національної правової системи.

СК13. Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ.
 СК16. Здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення.

СТРУКТУРА ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ (ДИСЦИПЛІНИ)

Модуль 1.

Лекція 1.	Академічна культура та доброчесність як основа діяльності сучасного університету	Практичне заняття 1	Академічна культура та доброчесність як основа діяльності сучасного університету	Самостійна робота	<ol style="list-style-type: none"> 1.Розвиток поняття «академічна доброчесність» у цифрову епоху 2.есе на тему «Академічна доброчесність у вищій освіті». 3.Кодекси честі університетів Європи, США та України: порівняльний аналіз. 4.Основні положення кодексу честі університету та наслідки в разі його порушення? 5. Академічна доброчесність проти корупції: відповідальність студента, викладача, адміністрації навчального закладу, громадськості. 6. Необережний плагіат і способи його уникнення. 7. Об'єктивність оцінювання: як його забезпечити. Причини та необхідні умови його забезпечення. 8. Самостійна робота студентів та академічна доброчесність.
Лекція 2.	Прояви академічної недоброчесності	Практичне заняття 2	Зміст поняття академічна доброчесність. Історичний аспект підходу до проблеми академічної нечесності		
		Практичне заняття 3	Прояви академічної недоброчесності		
Лекція 3.	Етичні принципи у вищій освіті	Практичне заняття 4	Етичні принципи у вищій освіті		
Лекція 4.	Основи академічного письма.	Практичне заняття 5	Кодекс честі як інструмент дотримання академічної доброчесності науковця і освітянина		
		Практичне заняття 6	Інтелектуальна власність в освіті та науці		
Лекція 5.	Правові аспекти академічної доброчесності та боротьби із плагіатом	Практичне заняття 7	Законодавча база, що регламентує аспекти реалізації принципів академічної доброчесності в Україні.		

		Практичне заняття 8	Фабрикація і фальсифікація		
Лекція 6.	Поняття плагіату. Види плагіату. Антиплагіатні програми та їх застосування	Практичне заняття 9	Поняття плагіату. Види плагіату		
		Практичне заняття 10	Антиплагіатні програми та їх застосування		
Лекція 7.	Боротьба з проявами корупції в академічному середовищі	Практичне заняття 11	Боротьба з проявами корупції в академічному середовищі		
Лекція 8.	Методологія і організація наукових досліджень	Практичне заняття 12	Необ'єктивне оцінювання, надання здобувачам освіти допомоги чи створення перешкод, не передбачених умовами та/або процедурами проходження такого оцінювання.		
		Практичне заняття 13	Методологія і організація наукових досліджень		
		Практичне заняття 14	Способи запобігання проявам академічної нечесності: засвоєння світової практики в Україні,		
		Практичне заняття 15	Причини й наслідки академічної нечесності: психолого-педагогічний аспект		

ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА ТА МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ

Література

1. Академічна доброчесність: проблеми дотримання та пріоритети поширення серед молодих вчених : кол. моногр. / заг. ред.: Н. Г. Сорокіна, А. Є. Артюхов, І. О. Дегтярьова. Дніпро : ДРІДУ НАДУ, 2017. 169 с.
2. Академічна чесність як основа сталого розвитку університету / Міжнарод. благод. фонд «Міжнарод. фонд дослідж. освіт. політики»; заг. ред.: Т. В. Фінікова, А. Є. Артюхова. Київ : Таксон, 2016. 234 с.
3. Аналітична довідка за результатами досліджень практик академічної доброчесності у вищих навчальних закладах України / Міністерство освіти і науки України, Інститут освітньої аналітики. Київ, 2016. 43 с.
4. Артёмов П., Пак І. Академічна нечесність як елемент академічної культури українського студентства: результати емпіричних досліджень. Вісник ХНУ імені В. Н. Каразіна. Серія «Соціологічні дослідження сучасного суспільства: методологія, теорія, методи». 2017. № 37. С. 234–240.
5. Бахрушин В. Терміни та визначення у правовому регулюванні освіти. Освітня політика. Портал громадських експертів. Опубліковано 11.02.2016 р. URL: <http://education-ua.org/ua/articles/609-termini-ta-viznachennya-upravovomu-regulyuvanni-osviti>.
6. Мельниченко А. Кодекс честі як інструмент дотримання академічної чесності науковця і освітянина. Академічна чесність як основа сталого розвитку університету. Київ: Таксон, 2016. С. 171–183.
7. Плагіат у студентських роботах: методи виявлення та запобігання : метод. посібник. Дніпропетровський нац. ун-т ім. О. Гончара; кол. авт.: Н. В. Стукало, К. В. Ковальчук, М. В. Литвин [та ін.]. Дніпропетровськ, 2013. 44 с.
8. Програмне забезпечення для перевірки наукових текстів на плагіат: інформаційний огляд / авт.-уклад.: А. Р. Вергун, Л. В. Савенкова, С. О. Чуканова; редкол.: В. С. Пашкова, О. В. Воскобойнікова-Гузєва, Я. Є. Сошинська; Українська бібліотечна асоціація. Київ : УБА, 2016. 36 с.
9. Стадний Єгор. Деякі рекомендації щодо впровадження етичних кодексів в українських вищих навчальних закладах. Проект сприяння академічній доброчесності в Україні (SAIUP). URL: <https://drive.google.com/file/d/0ByYt3wkv0LOAd282OEtWaTjwX1U/view>.

Методичне забезпечення

1. Лист МОН України 23.10.2018 № 1/9-650 Керівникам закладів вищої освіти «Щодо рекомендацій з академічної доброчесності для закладів вищої освіти». [Електронний ресурс] Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v-650729-18#Text>
2. Лист МОН України 20.05.2020 № 1/9-263 Керівникам закладів вищої освіти «До питання уникнення проблем і помилок у практиках забезпечення академічної доброчесності». [Електронний ресурс] Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/npa/do-pitannyauniknennya-problem-i-pomilok-u-praktikah-zabezpechennyaakademichnoyi-dobrochesnosti>
3. Лист МОН України 15.08.2018 № 1/11-8681 Рекомендації «Щодо запобігання академічному плагіату та його виявлення в наукових роботах». Автори О. Панич, О. Малишев, Ю. Каганов. [Електронний ресурс] Режим доступу: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/akredytatsiya/instrukt-list/1-11-8681-vid-15082018-rekomendatsii-shchodo-zapobigannyaakademichnomu-plagiatu.pdf>.
4. Методичні рекомендації для закладів вищої освіти з підтримки принципів академічної доброчесності. Упорядники матеріалів: В. Бахрушин, Є. Ніколаєв. Електронне видання. Режим доступу: https://drive.google.com/file/d/1UjtjefmfqO1uNCn4p9cT5g6_58h0Csq9/view

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ

	СИСТЕМА	БАЛИ	ДІЯЛЬНІСТЬ, ЩО ОЦІНЮЄТЬСЯ
Підсумкове оцінювання	100 бальна ECTS (стандартна)	до 50	50% від усередненої оцінки за модулі
		до 50	підсумкове тестування
Модульне оцінювання	100 бальна сумарна	до 50	відповіді на тестові питання
		до 20	усні відповіді на лабораторно-практичних заняттях
		до 30	результат засвоєння блоку самостійної роботи

НОРМИ АКАДЕМІЧНОЇ ЕТИКИ ТА ДОБРОЧЕСНОСТІ

Всі учасники освітнього процесу (в тому числі здобувачі освіти) повинні дотримуватися кодексу академічної доброчесності та вимог, які прописані у положенні «Про академічну доброчесність учасників освітнього процесу ДБТУ»: виявляти дисциплінованість, вихованість, поважати гідність один одного, проявляти доброзичливість, чесність, відповідальність.

ПЛАНИ-КОНСПЕКТИ ЛЕКЦІЙ.

При підготовці планів-конспектів лекцій авторський колектив спирався на положення чинного законодавства України та комплекс нормативних документів ДБТУ, що регулюють питання етики та академічної доброчесності в Університеті, а також на наукові праці провідних вчених, які займалися науковими дослідженнями проблем академічної доброчесності, про що були зроблені відповідні посилання.

Ключовими для здобувачів вищої освіти ДБТУ є положення Університету, що розміщені на офіційному сайті, а саме:

Положення про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин. Ухвалено Рішенням Вченої Ради ДБТУ Протокол № 2 від 28 жовтня 2021 року. URL: <https://btu.kharkov.ua/wp-content/uploads/2022/04/norm-b-acad-pol1n.pdf>

Кодекс академічної доброчесності Державного біотехнологічного університету. Ухвалено Рішенням Вченої Ради ДБТУ. Протокол № 6 від 24 червня 2022 року. URL: <https://library.btu.kharkov.ua/images/docs/KODEKS%20akademichnoi%20dobrocestnosti.pdf>

Лекція 1. Академічна культура та доброчесність як основа діяльності сучасного університету.

- 1. Поняття академічної доброчесності у сучасній правовій літературі, у нормативних документах ДБТУ та за кордоном.*

Академічна доброчесність – це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень¹.

- 2. Норми і правила етичної поведінки та принципи академічної доброчесності.*

Учасники освітнього процесу ДБТУ мають дотримуватися моральних норм і правил етичної поведінки та принципів академічної доброчесності, зокрема:

¹ ст. 42 Закону України «Про освіту»; Положення про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин. URL: <https://btu.kharkov.ua/wp-content/uploads/2022/04/norm-b-acad-pol1n.pdf>

- сприяти становленню та розвитку партнерських відносин між учасниками освітнього процесу;
- сприяти формуванню та поширенню позитивного іміджу університету;
- зберігати та примножувати традиції університету, підвищувати його престиж власними досягненнями;
- виявляти толерантність та повагу до релігії, культури, звичаїв та традицій учасників освітнього процесу всіх національностей;
- допомагати учасникам освітнього процесу, що опинилися в складних життєвих обставинах;
- поводитися з іншими учасниками освітнього процесу шанобливо, толерантно, не принижувати будь-яким чином їх гідність;
- раціонально та дбайливо використовувати матеріально-технічну базу університету².

3. Правила дотримання академічної доброчесності науково-педагогічними працівниками передбачають:

Дотримання академічної доброчесності передбачає:

- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про методики і результати досліджень, джерела використаної інформації та власну науково-педагогічну діяльність;
- контроль за дотриманням академічної доброчесності здобувачами вищої освіти;
- об'єктивне оцінювання результатів навчання³.

4. Дотримання академічної доброчесності здобувачами вищої освіти передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.⁴

² Положення про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин.URL: <https://btu.kharkov.ua/wp-content/uploads/2022/04/norm-b-acad-pol1n.pdf>

³ Положення про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин.URL: <https://btu.kharkov.ua/wp-content/uploads/2022/04/norm-b-acad-pol1n.pdf>.

5. Моральні принципи, якими повинні керуватися учасники освітнього процесу

Основними моральними принципами, якими повинні керуватися учасники освітнього процесу є:

– Принцип законності. У своїй діяльності учасники освітнього процесу суворо дотримуються Конституції, приписів законів України та інших діючих нормативних документів, що регламентують науково-педагогічну діяльність, а також стимулюють інших поважати Закон та неупереджено застосовувати його вимоги.

– Принцип взаємної довіри. Довіра серед учасників освітнього процесу заохочує вільний обмін ідеями та інформацією, сприяє співпраці та вільному продукуванню нових ідей. Учасники освітнього процесу не повинні без згоди свого співрозмовника розголошувати особисту інформацію, отриману ними під час спілкування, або надання освітніх послуг, при доступі до особистих справ, а також використовувати її у власних цілях.

– Принцип чесності та порядності. В освітній та викладацькій діяльності, у наукових дослідженнях, практичній роботі тощо учасники освітнього процесу зобов'язані діяти чесно, бути відвертими й у жодному разі свідомо не висувати неправдивих тверджень та не розповсюджувати пліток, уникати хабарництва у взаємостосунках, протидіяти будь-яким формам корупції.

– Принцип справедливості та об'єктивності. У взаємовідносинах між учасниками освітнього процесу важливим є неупереджене ставлення одне до одного, правильне й об'єктивне оцінювання результатів навчальної, дослідницької та трудової діяльності. Здатність розглядати питання, що є предметом дискусії, відсторонено, незважаючи на особисті вподобання чи вигоду.

– Принцип компетентності й професіоналізму. Учасники освітнього процесу зобов'язані підтримувати найвищий рівень компетентності у роботі та навчанні. Необхідним є постійне підвищення ними свого освітнього та наукового рівня як форми здійснення принципу «від освіти на все життя – до освіти впродовж усього життя».

– Принцип відповідальності. Учасники освітнього процесу повинні бути відповідальними за результати власної діяльності та не уникати взятих на себе зобов'язань.

⁴ Положення про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин. URL: <https://btu.kharkov.ua/wp-content/uploads/2022/04/norm-b-acad-pol1n.pdf>

– Принцип партнерства і взаємодопомоги. З метою підвищення якості навчальних та дослідницьких результатів учасники освітнього процесу орієнтуються на партнерську взаємодію, колективну працю, паритетну та освітню діяльність.

– Принцип взаємоповаги. Повага в університетському середовищі повинна бути взаємною, вимагати виявлення її як до себе, так і до інших, незалежно від віку, статі та статусу. Обов'язковим є уникнення ситуації залякування, погроз, принижень та зневаги честі учасників освітнього процесу, булінгу, фізичного та психічного насильства, нецензурної мови, проявів будь-якої дискримінації. Варто поважати і цінувати різноманітні, а іноді й протилежні думки та ідеї. Особа, яка навчається, розглядається як незалежна особистість і партнер, а не тільки як об'єкт педагогічної діяльності.

– Принцип академічної доброчесності. У своїй навчальній та викладацькій діяльності, у наукових дослідженнях, практичній роботі тощо учасники освітнього процесу зобов'язані діяти порядно, доброчесно.

Академічна доброчесність – це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень. Порушення принципу академічної доброчесності не лише завдає шкоди репутації університету, а й зменшує цінність освітніх та наукових ступенів, що здобуваються в університеті.

– Принцип прозорості. З метою уникнення зловживань посадовим становищем виборними чи призначеними представниками університетської спільноти необхідно, щоб усі процедури, які стосуються освітньої, науково-дослідницької, творчої, господарської та фінансової діяльності були прозорими і нескладними, а на вимогу учасників освітнього процесу їм надавалась будь-яка інформація щодо діяльності університету, окрім тієї, доступ до якої обмежено законодавством України.

– Принцип безпеки та добробуту. Учасники освітнього процесу повинні піклуватися про безпеку та добробут членів спільноти. Будь-яка діяльність учасників освітнього процесу не повинна створювати загрози життю, завдавати шкоди здоров'ю та майну будь-кого загалом та учасників освітнього процесу зокрема.

– Принцип особистого прикладу. Утвердження академічної доброчесності, гуманістичних цінностей, ідеалу у міжособистісних відносинах можливе тільки за умови власного особистого прикладу. Особистий приклад – найкращий метод виховання та вдосконалення системи суспільних відносин. Викладачі, дослідники і студенти, які виявляють

прагнення до академічної доброчесності, не лише стають зразками для наслідування, але й підвищують стандарти освітньої та наукової діяльності в цілому.

– Принцип толерантності. Учасники освітнього процесу повинні поблажливо, чемно, доброзичливо та терпимо ставитись до думок один одного, поглядів, міркувань тощо.

– Принцип сміливості. Досвід активних кроків щодо імплементації цінностей та ідей академічної доброчесності засвідчує, що переведення їх зі слів у дії вимагає самовіддачі, рішучості і сміливості, готовності вистояти супроти тиску тих, хто не радо зустрічає ці прогресивні зміни в системі освіти. Сміливість - це не відсутність страху, а здатність діяти згідно своїх переконань, незважаючи на страх.

– Принцип академічної свободи. Учасники освітнього процесу вільні у виборі об'єктів та методів досліджень, можуть висловлювати і поширювати будь-які ідеї та погляди, критикувати ідеї, погляди та діяльність інших. Обмеженням академічної свободи є чинне законодавство та професійна етика. Обмеженням академічної свободи є чинне законодавство та професійна етика.

– Принцип шанобливості. Учасники освітнього процесу зобов'язані шанувати історію Університету та осіб, які зробили значний внесок у його розвиток. Дотримання зазначених вище принципів має бути справою честі всіх без винятку учасників освітнього процесу⁵.

6. Декларація академічної доброчесності.

Див. Додаток 1⁶.

⁵ Кодекс академічної доброчесності Державного біотехнологічного університету. Ухваленого Рішенням Вченої Ради ДБТУ. Протокол № 6 від 24 червня 2022 року. URL: <https://library.btu.kharkov.ua/images/docs/KODEKS%20akademicnoi%20dobrocesnosti.pdf>.

⁶ Кодекс академічної доброчесності Державного біотехнологічного університету. Ухваленого Рішенням Вченої Ради ДБТУ. Протокол № 6 від 24 червня 2022 року. URL: <https://library.btu.kharkov.ua/images/docs/KODEKS%20akademicnoi%20dobrocesnosti.pdf>

Лекція 2. Прояви академічної недоброчесності

1. Форми порушення академічної доброчесності:

- академічний плагіат – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства;
- самоплагіат оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів;
- фабрикація – вигадкування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі або наукових дослідженнях;
- фальсифікація – свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень;
- списування – виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання;
- обман – надання завідомо неправдивої інформації щодо власної освітньої (наукової, творчої) діяльності чи організації освітнього процесу; формами обману є, зокрема, академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація та списування;
- необ'єктивне оцінювання свідоме завищення або заниження оцінки результатів навчання здобувачів освіти⁷.

2. Причини що обумовлюють зростання проявів академічної недоброчесності.

Як зазначається у сучасній літературі, присвяченій питанням протидії соціально негативному явищу академічної недоброчесності: «Кризу академічної доброчесності в Україні спричинили багато факторів, серед яких варто зазначити таке:

1) Загальна криза суспільства, що характеризується толерантністю до правового нігілізму, корупції, численних порушень законодавства і етичних норм.

2) Відірваність вищої освіти і науки від світової наукової та освітньої спільноти, потреб суспільства, економіки та ринку праці. Орієнтація вищої освіти на кількісні показники («вал»), папери, дипломи тощо, а не на якість, конкурентоздатність, корисність для суспільства тощо.

3) Проблеми законодавства. Насамперед, норма чинного Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність» (стаття 1, пункт 22), за якою «науковий результат може бути у формі звіту, опублікованої наукової статті, наукової доповіді, наукового повідомлення про науково-дослідну роботу,

⁷ Положення про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин». URL: <https://btu.kharkov.ua/wp-content/uploads/2022/04/norm-b-acad-pol1n.pdf>.

монографічного дослідження, наукового відкриття, проекту нормативно-правового акта, нормативного документа або науково-методичних документів, підготовка яких потребує проведення відповідних наукових досліджень або містить наукову складову, тощо». Ця норма існує принаймні з 1991 року і є підставою для створення систем оцінювання наукової діяльності науковців, закладів вищої освіти та наукових установ за формальними кількісними показниками (кількість публікацій, кількість аркушів), а не за рівнем, якістю і впливом результатів досліджень.

4) Неузгодженість вимог до закладів вищої освіти, науково-педагогічних працівників та здобувачів освіти з фінансуванням та іншим ресурсним забезпеченням вищої освіти і науки. Зокрема, надмірні вимоги законодавства та внутрішніх нормативних документів щодо кадрового забезпечення, кількості публікацій, обсягів кваліфікаційних та інших навчальних робіт тощо. Приміром, в багатьох закладах вищої освіти вимоги до обсягу курсових і дипломних робіт, звітів з практики, інших письмових документів, які мають підготувати студенти, передбачають, що одній годині навчального навантаження студента має відповідати 1–3–5 сторінок відповідного документа. При цьому не враховуються ані значно легші нормативи для викладачів, ані необхідність використання значної частки відведеного часу на пошук літератури, виконання досліджень, розрахунків, аналіз їх результатів, інших практичних завдань. Обсяг письмових робіт має бути узгоджений з часом, який за індивідуальним навчальним планом та/або програмами навчальних дисциплін відводиться на їх виконання. Більш-менш обґрунтованими можна вважати норми не менше 3–5 год. на сторінку, залежно від виду роботи. Також, потребують перегляду нормативи щодо кількості наукових праць науково-педагогічних працівників (безвідносно до якості цих праць), які встановлюють Ліцензійні умови провадження освітньої діяльності, та інші нормативні документи.

5) Відсутність законодавчо встановлених вимог і усталених процедур оцінювання наукових та навчальних робіт на предмет наявності академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації та інших порушень академічної доброчесності.

6) Внутрішня демотивація викладачів і науковців до дотримання принципів академічної доброчесності в умовах низьких зарплат, відсутності необхідної для якісних досліджень матеріальної бази, якісного зовнішнього оцінювання та зовнішнього запиту на результати досліджень.

7) Поява нових технологій, що значно полегшують копіювання чужих робіт, підміну результатів експериментальних та емпіричних досліджень комп'ютерним моделюванням та правдоподібними оцінками, редагування графічних, відео- та аудіоматеріалів тощо.

8) Практика імітації і фальсифікації наукових досліджень з окремих наук за часів СРСР, яка набула поширення в останні десятиріччя через ігнорування загально визнаних стандартів якості досліджень та значне

збільшення питомої ваги досліджень у відповідних напрямках»⁸. З такими твердженнями важко не погодитися. На жаль, необхідно констатувати значну кризу у дотриманні академічної доброчесності на даний період.

3. Відповідальність за порушення принципів академічної доброчесності.

Учасники освітнього процесу несуть адміністративну та дисциплінарну відповідальність за недоброчесну поведінку.

Порядок виявлення та встановлення фактів порушення академічної доброчесності визначається Вченою радою Університету з урахуванням вимог Закону України «Про освіту», Закону України «Про вищу освіту» та інших законів України.

Кожна особа, стосовно якої підіймається питання про порушення нею академічної доброчесності, має такі права:

- ознайомлюватися з усіма матеріалами перевірки щодо встановлення факту порушення академічної доброчесності, подавати до них зауваження;
- особисто або через представника надавати усні та письмові пояснення або відмовитися від надання будь-яких пояснень, брати участь у дослідженні доказів порушення академічної доброчесності;
- знати про дату, час і місце та бути присутньою під час розгляду питання про встановлення факту порушення академічної доброчесності та притягнення її до академічної відповідальності;
- оскаржити рішення про притягнення до академічної відповідальності до органу, уповноваженого розглядати апеляції, або до суду.

Закон України «Про освіту» передбачає заходи відповідальності за порушення академічної доброчесності.

Так, за порушення академічної доброчесності педагогічні, науково-педагогічні та наукові працівники закладів освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності:

- відмова у присудженні ступеня освітньо-наукового чи освітньо-творчого рівня чи присвоєнні вченого звання;
- позбавлення присудженого ступеня освітньо-наукового чи освітньо-творчого рівня чи присвоєного вченого звання;
- відмова в присвоєнні або позбавлення присвоєного педагогічного звання, кваліфікаційної категорії;
- позбавлення права брати участь у роботі визначених законом органів чи займати визначені законом посади.

За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності:

⁸Методичні рекомендації для закладів вищої освіти з підтримки принципів академічної доброчесності. Упорядники: В. Бахрушин, Є. Ніколаєв. С. 6.7. URL: https://msu.edu.ua/library/wp-content/uploads/2019/11/methods_2019-final.pdf

- повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо);
- повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми;
- відрахування із закладу освіти (крім осіб, які здобувають загальну середню освіту);
- позбавлення академічної стипендії;
- позбавлення наданих закладом освіти пільг з оплати навчання.

Лекція 3. Етичні принципи у вищій освіті.

1. Етичний кодекс як засада дотримання етичних принципів.

Враховуючи все зростаючі вимоги щодо забезпечення дотримання принципів академічної доброчесності сучасні навчальні заклади з метою протидії і запобігання проявам академічної недоброчесності започаткували ідею прийняття етичних кодексів навчальних закладів. Не є виключенням і Державний біотехнологічний університет⁹. Метою Етичного кодексу вченого України є утвердження в науковому співтоваристві етичних принципів та свідоме їх дотримання науковцями та викладачами у своїй роботі. Він регулює відносини науковців між собою та із суспільством, встановлює основні засади для оцінки вченими власної роботи та діяльності колег з моральної точки зору. Викладені у ньому принципи повинні слугувати основою для етичного виховання молодих науковців. Основним завданням Етичного кодексу є надання пріоритету моральним вимірам науки та громадській відповідальності співтовариства вчених і кожного вченого зокрема¹⁰.

Лекція 4. Основи академічного письма.

1. Поняття академічного письма. Комплекс вмінь необхідних для успішного академічного письма.

Як зазначається у літературі «Академічне письмо – це стиль викладу, який дослідники використовують для визначення інтелектуальних меж своїх дисциплін і конкретних галузей знань. Воно зосереджується на доказових аргументах та логічних міркуваннях, які допомагають зрозуміти предмет. Автори можуть використовувати цей формат, щоб визначити та

⁹ Положення про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин». URL: <https://btu.kharkov.ua/wp-content/uploads/2022/04/norm-b-acad-pol1n.pdf>.

¹⁰ Академічне письмо: навч. посібник / Уклад. Ревуцька С.К., Зінченко В.М. Кривий Пір : , 2019. с.27

проаналізувати концепцію та запропонувати теорію або раціональний висновок. Професіонали можуть використовувати наукове письмо по-різному, залежно від сфери своєї діяльності. Наприклад, вчені використовують цей тип письма, щоб пояснити свої дослідження та популяризувати свої висновки, тоді як літературні критики використовують академічне письмо, щоб зробити переконливий аргумент за допомогою досліджень, заснованих на фактах.

Характерними рисами академічного письма є офіційний тон, чіткий фокус на досліджуваній проблемі та точний вибір слів. Подібно до спеціальних мов, заведених в інших професіях, таких як юриспруденція або медицина, академічне письмо призначене для передачі узгодженого значення складних ідей або концепцій в межах спільноти наукових експертів і практиків».¹¹

Основні риси академічного письма:

- академічна грамотність;
- інформаційна грамотність;
- міжкультурна грамотність;
- етична виваженість.

2. Форми академічного письма.

Просте визначення академічного письма важко знайти, оскільки існує багато видів і форм академічного письма. Достатньо важко визначитися як з поняттям так і з визначенням його видів чи форм. В цілому, серед форм академічного письма виділяється:

- есе;
- реферат;
- бібліографічний опис;
- анотація;
- доповідь на науковій конференції;
- дисертаційне дослідження;
- рецензія;
- відгук про наукову роботу чи дослідження;
- наукова стаття;
- науково-дослідна робота;
- підручник;
- монографічне дослідження;
- та інше.

3. Характеристики академічного письма:

Щодо характеристик академічного письма, то в літературі визначаються певні вимоги, що повинні пред'являтися до текстів такого рівня та змісту.

¹¹ Академічне письмо. URL: <http://lib.knukim.edu.ua/akademichne-pismo/>

«Хоча вимоги можуть відрізнятися залежно від конкретної форми академічного письма, класу або публікації, для якої створюється робота, деякі характеристики є загальними для всіх видів академічного письма:

- офіційний тон – в академічному письмі завжди використовується офіційний тон. Це не легковажний або розмовний виклад думок. Сленг і кліше не належать до цього типу письма;
- виклад думок – академічне письмо зазвичай пишеться від третьої особи, оскільки його метою є ознайомлення з фактами, а не висловлення думки чи надання порад;
- фокус дослідження – оскільки більшість академічних текстів передбачає оприлюднення результатів дослідження, вони зазвичай зосереджуються на конкретному(их) дослідницькому(их) питанні(ях), яке(і) вивчається(ються);
- організація – академічне письмо повинно бути організоване логічно, структуровано, по суті справи;
- цитування джерел – більшість академічних робіт охоплюють принаймні деякі вторинні дослідні джерела. Переконайтеся, що ви правильно цитуєте всі джерела і додаєте бібліографію.

Мета академічного письма – донести складні ідеї так, щоб вони були найменш вірогідними для оскарження. Тому важливо уникати будь-якої двозначності. Це означає, що академічне письмо має бути:

- формальним, оскільки неформальне письмо не завжди розуміється однаково кожним читачем;
- структурованим, оскільки складні ідеї потрібно контролювати, щоб створити однозначне твердження;
- точним, щоб жодна з ідей не могла бути поставлена під сумнів;
- доречним, щоб донести інформацію до аудиторії у найбільш ефективний спосіб»¹².

4. Посилання на використані джерела.

Наявність правильно оформлених посилань за текстом наукового дослідження свідчить про наявність декількох важливих явищ: те, що автор дослідив належну кількість наукової літератури; те що він у своїх висновках спирався на авторитетні дослідження інших вчених; те, що він дотримується принципів академічної доброчесності по поважає працю інших науковців, на дослідження який він посилається; вказує на володіння науковцем засадами наукового письма та академічного етикету.

Посилання – сукупність бібліографічних відомостей про цитований, розгорнутий або згаданий у тексті документа інший документ, достатній для його загального характеризування, ідентифікування й пошуку:

¹²Академічне письмо. URL: <http://lib.knukim.edu.ua/akademichne-pismo/>

- посилання дають змогу перевірити автентичність і точність поданих цитат, формул, статистичних даних, фактів і відомостей, запозичених з інших видань;
- можливість виявити та знайти першоджерела на які зроблені посилання з метою їх подальшого використання у науковій діяльності;
- ознайомитися з літературою з теми дослідження, зокрема з працями, в яких питання висвітлено докладніше, ніж у публікації, яка містить посилання, або аргументовано інший погляд який не збігається з поглядами автора праці у якій наведено посилання.

Правильне використання цитат та оформлення посилань у наукових роботах є важливою складовою дотримання принципів академічної доброчесності та сприяє якісному інтегруванню українських дослідників у світову систему наукової комунікації.

Щодо оформлення посилань, то щодо цього встановлені певні вимоги та стандарти а, саме:

- посилання на джерела в тексті наукової роботи слід зазначати порядковим номером за переліком посилань, виділеним двома квадратними дужками, наприклад “...у працях [2 – 6]...”;

- коли в тексті наукової роботи необхідно зробити посилання на складову частину або на конкретні сторінки відповідного джерела, їх можна наводити у виносках або у квадратних дужках. При цьому номер посилання має відповідати його бібліографічному опису за переліком посилань;

- посилання на ілюстрації наукової роботи слід вказувати порядковим номером ілюстрації, наприклад “рис. 1.1”, а посилання на формули наукової роботи – порядковим номером формули в дужках, наприклад “...у формулі (2.1)”;
- на всі таблиці наукової роботи повинні бути посилання в тексті, при цьому слово “таблиця” пишуть скорочено, наприклад “...у табл. 2.1”;

- у повторних посиланнях на таблиці та ілюстрації треба вказувати скорочено слово “дивись”, наприклад “див. табл.3.2”;

- для підтвердження власних аргументів посиланням на авторитетне джерело або для критичного аналізу друкованого твору слід наводити цитати;

- текст цитати починається і закінчується лапками і наводиться в тій граматичній формі, в якій він поданий у джерелі, із збереженням особливостей авторського написання; наукові терміни, запропоновані іншими авторами, не виділяються лапками, за винятком тих, що викликали загальну полеміку; у цих випадках використовується вираз “так званий”;

- цитування повинно бути повним, без довільного скорочення авторського тексту і без перекручень думок автора; пропуск слів, речень, абзаців при цитуванні допускається без перекручення авторського тексту і позначається трьома крапками, які можуть ставитися у будь-якому місці цитати (на початку, всередині, на кінці); якщо перед випущеним текстом або за ним стояв розділовий знак, то він не зберігається;

- кожна цитата обов’язково супроводжується посиланням на джерело;

- при непрямому цитуванні (переказі, викладі думок інших авторів своїми словами), слід давати відповідні посилання на джерело; якщо виявляється ставлення автора статті до окремих слів або думок з цитованого тексту, то після них у круглих дужках ставлять знак оклику або знак питання (що, насправді, у наукових працях зустрічається не достатньо часто);

- якщо автор статті, наводячи цитату, виділяє в ній деякі слова, робиться спеціальне застереження, тобто після тексту, який пояснює виділення, ставиться крапка, потім дефіс і вказуються ініціали автора статті, а весь текст застереження вміщується у круглі дужки. Варіантами таких застережень є: (курсив наш. – М.Х.), (підкреслено мною. – М.Х.) та ін.¹³

Лекція 5. Правові аспекти академічної доброчесності та боротьби із плагіатом

1. Поняття плагіату

Закон України «Про авторське право і суміжні права» у ст. 50 визначає плагіат, як «оприлюднення (опублікування) повністю або частково чужого твору під іменем особи, яка не є автором цього твору»¹⁴

2. Види плагіату

В сучасній літературі виділяють різні види плагіату. В цілому, різні автори майже сходяться в оцінці змісту видів плагіату, але при цьому називають їх по-різному.

Так, «вирізняють такі основні різновиди академічного плагіату:

- дослівне запозичення текстових фрагментів без оформлення їх як цитат з посиланням на джерело (в окремих випадках некоректним вважають навіть використання одного слова без посилання на джерело, якщо це слово використовують в унікальному значенні, наданому цим джерелом);

- використання інформації (факти, ідеї, формули, числові значення тощо) з джерела без посилання на це джерело;

- перефразування тексту джерела у формі, що є близькою до оригінального тексту, або наведення узагальнення ідей, інтерпретацій чи висновків з певного джерела без посилання на це джерело;

- подання як власних робіт (дисертацій, монографій, навчальних посібників, статей, тез, звітів, контрольних, розрахункових, курсових, дипломних та магістерських робіт, есе, рефератів тощо), виконаних на

¹³ Мартинюк О. М. Академічне письмо (конспект лекцій): навчально-методичне видання. Луцьк : Вежа, 2021.с. 28-29.

¹⁴ Закон України «Про авторське право і суміжні права». «URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3792-12#Text>

замовлення іншими особами, у тому числі робіт, стосовно яких справжні автори надали згоду на таке використання».¹⁵

З допомогою використання англomовних термінів-скорочень види плагіату виділяють:

CLON – дослівне копіювання чужої роботи;

CTRL-C – у письмовому фрагменті міститься значна частка тексту з одного джерела без жодних змін;

FIND-REPLACE – заміна ключових слів та фраз, але основний зміст джерела залишається незмінним;

REMIX – парафрази інших джерел, упорядкованих таким чином, щоб їх зміст виглядав цільним, «безшовним».

RECYCLE – значні запозичення з попередніх робіт самого автора без цитування, тобто «самоплагіат»;

HYBRID – досконале комбінування в одній роботі цитованих праць та скопійованих уривків без посилань;

MASHUP – мікс запозичених матеріалів з декількох джерел без відповідного цитування;

«40 ERROR» – письмові фрагменти з посиланнями на неіснуючу або неточну інформацію.¹⁶

3. Нормативна база протидії плагіату.

- Закон України «Про освіту»;
- Закон України «Про професійну (професійно-технічну) освіту»
- Закон України «Про фахову передвищу освіту»;
- Закон України «Про повну загальну середню освіту»;
- Закон України «Про дошкільну освіту»;
- Закон України «Про позашкільну освіту»;
- Закон України «Про наукову та науково-технічну діяльність»;
- Закон України «Про авторські та суміжні права»»
- нормативні акти органів місцевого самоврядування;
- положення, кодекси честі, правила внутрішнього розпорядку закладів освіти та наукових установ.

4. Протидія плагіату у ДБТУ.

З метою забезпечення якості вищої освіти і наукової діяльності в ДБТУ обов'язковій перевірці на плагіат підлягають:

¹⁵ Методичні рекомендації для закладів вищої освіти з підтримки принципів академічної доброчесності. Упорядники: В. Бахрушин, Є. Николаєв. С. 8.9. URL: https://msu.edu.ua/library/wp-content/uploads/2019/11/methods_2019-final.pdf

¹⁶ Дітковська Л. А., Буяшенко В. В., Оніщик Ю. В. Академічні студії: навчально-методичний посібник. Київ : Академія праці, соціальних відносин і туризму, 2019. С.18

– твори, створені здобувачами освіти всіх рівнів: кваліфікаційні роботи, курсові роботи (проекти), організацію перевірки яких здійснюють відповідальні (експерти) від факультетів;

– науково-методичні праці, авторами яких є науково-педагогічні працівники ДБТУ: підручники, навчальні посібники, монографії, організацію перевірки яких здійснюють відповідальні особи від Наукової бібліотеки;

– твори, такі як рукописи статей, тези доповідей, які надходять до редакцій наукових журналів або оргкомітетів заходів наукового спрямування (конференцій, семінарів) ДБТУ, організацію перевірки яких здійснюють відповідно редактори наукових журналів та керівники структурних підрозділів, які організовують відповідні заходи;

– твори, такі як дисертаційні роботи і автореферати, організацію перевірки яких здійснюють вчені секретарі спеціалізованих вчених рад та відповідальна особа за діяльність одноразових спеціалізованих вчених рад. Перевірка на плагіат здійснюється на етапі представлення робіт для розгляду спеціалізованою / одноразовою вченими радами, редакційною колегією або кафедрою.

Висновки про плагіат у кваліфікаційних і курсових роботах (проектах) здобувачів вищої освіти прикріплюються і зберігаються разом з ними. Висновки про плагіат у рукописах статей, тезах доповідей, які надходять до редакцій наукових журналів або оргкомітетів заходів наукового спрямування ДБТУ (конференцій, семінарів), зберігаються у редакторів наукових журналів, керівників структурних підрозділів, які організовують відповідні заходи. Висновки про плагіат в дисертаційних роботах і авторефератах, зберігаються в особових справах авторів в спеціалізованих / одноразових вчених рад. Висновки про плагіат у науково-методичних працях, авторами яких є науково-педагогічні працівники ДБТУ: підручники, навчальні посібники, монографії зберігаються у пакеті документів, що готуються для подання на Вчену раду для затвердження до видання.

У разі незгоди з результатами перевірки на плагіат автор (автори) роботи, що перевірявся, має право на апеляцію

Апеляція подається особисто автором (авторами) роботи на ім'я Голови Комісії з питань академічної доброчесності у триденний термін після оголошення результатів перевірки.

Для розгляду апеляцій до складу Комісії з питань академічної доброчесності можуть включатися, за їх згодою, інші особи, які не є працівниками університету.

Апеляція розглядається Комісією з питань академічної доброчесності у тижневий термін. Висновки Комісії з питань академічної доброчесності оформлюються відповідним протоколом.

За результатами засідання Комісія з питань академічної доброчесності формує висновки, які підписує голова Комісії, її члени та заявник, зазначаючи «З висновками Комісії ознайомлений(на)».¹⁷

Лекція 6. Антиплагіатні програми та їх застосування

1. Поняття антиплагіатної програми.

«Основною вимогою до написання будь-якої наукової роботи є її унікальність. Здійснити перевірку тексту можна за допомогою програмних засобів, які широко представлені в інтернеті. Такі сервіси визначають відсоток запозичень, їхні джерела, формують звіт, інколи пропонують зробити граматичний та синтаксичний аналіз, виправити помилки, тощо. Ці програми можуть бути як платними, так і абсолютно безкоштовними. Вони є невід'ємною складовою учбового процесу, оскільки допомагають викладачам та вчителям визначити плагіат, а також студентам та учням самостійно виконувати домашні завдання та писати власні наукові роботи, спираючись на особисті дослідження та роблячи власні висновки»¹⁸.

2. Види антиплагіатних програм.

- Сервіс Unicheck. Здійснює перевірку текстових файлів формату .doc, .docx, .rtf, .txt, .odt, .html, .pdf, .ppt, .pptx, .zip будь-якою мовою. Область пошуку: мережа Інтернет та власна база закладу вищої освіти. У звіті відображаються відсоток унікального тексту, посилання на джерела, розпізнає цитати різних стилів, перефразовані уривки, заміни символів, використання синонімів у запозиченому тексті.

- Програма Anti-Plagiarism. Система дозволяє здійснювати багатоваріантну перевірку текстових файлів формату .doc, .rtf, .pdf будь-якою мовою. На сайті розробника містяться вказівки та інструкції щодо використання. Область пошуку: мережа Інтернет та власна база закладу вищої освіти. Після перевірки тексту програма показує процент плагіату, відсоток помилок, список джерел знайдених збігів.¹⁹

- інші програми що здійснюють перевірку на плагіат.

¹⁷ Положення про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин. URL: <https://btu.kharkov.ua/wp-content/uploads/2022/04/norm-b-acad-pol1n.pdf>

¹⁸ Антиплагіатні системи, перевірка на плагіат. URL:

http://library.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/07services/06acad_int/02anti_plag_sys

¹⁹ Дітковська Л. А., Буяшенко В. В., Оніщик Ю. В. Академічні студії: навчально-методичний посібник. Київ : Академія праці, соціальних відносин і туризму, 2019. С. 29

Лекція 7. Боротьба з проявами корупції в академічному середовищі

1. Поняття корупції. Нормативно-правове регулювання

Закон України «Про запобігання корупції» визначає, що корупція - використання особою, зазначеною у частині першій статті 3 цього Закону, наданих їй службових повноважень чи пов'язаних з ними можливостей з метою одержання неправомірної вигоди або прийняття такої вигоди чи прийняття обіцянки/пропозиції такої вигоди для себе чи інших осіб або відповідно обіцянка/пропозиція чи надання неправомірної вигоди особі, зазначеній у частині першій статті 3 цього Закону, або на її вимогу іншим фізичним чи юридичним особам з метою схилити цю особу до протиправного використання наданих їй службових повноважень чи пов'язаних з ними можливостей.

Корупційне правопорушення - діяння, що містить ознаки корупції, вчинене особою, зазначеною у частині першій статті 3 Закону «Про запобігання корупції», за яке законом встановлено кримінальну, дисциплінарну та/або цивільно-правову відповідальність.

2. Причини виникнення корупційних процесів у вищих навчальних закладах:

В літературі серед них виділяється:

– низький рівень оплати праці при великому обсязі навантаження, недостатні можливості для самореалізації високоосвічених людей, що призводить до спокуси поповнити свій бюджет шляхом академічної корупції;

– небажання частини здобувачів вищої освіти докладати зусиль для набуття знань і пошук шляхів незаконного отримання позитивної оцінки за іспит, курсову роботу, дипломний проект тощо, провокуючи своїми діями викладачів;

– бездіяльність студентів, які мають свої підстави для корупційних дій:

1) під час навчання батьки так чи інакше змушені «утримувати» своїх дітей, а студенти, батьки яких не в змозі забезпечити, змушені заробляти гроші самостійно, внаслідок чого часто не відвідують аудиторні заняття; 2) причину корупції пов'язують із способом фінансування освіти;

– деформація ринкових відносин, що призводить до перенасиченості сучасного ринку праці випускниками вищих навчальних закладів, низької ринкової вартості фахівців, які здобувають вищу освіту, нерозвиненості сучасного ринку праці з погляду низького попиту на висококваліфікованих фахівців, низької ринкової вартості праці викладачів;

– деформація нормативної системи – руйнування жорсткої системи зовнішнього контролю (недієвість антикорупційного законодавства, безкарність хабарництва);

– руйнування внутрішнього контролю і, як наслідок, низька дієвість чинників, стримуючих корупційні практики (страху покарання, осуду, сорому тощо);

– деформація ціннісної системи – загальне знецінення моральності як необхідної складової, що визначає поведінку; низька цінність саморозвитку; низька цінність освіти та знань;

– особливість освітнього процесу, де виокремлюються специфічні чинники, що сприяють поширенню корупційних практик, зокрема: державне замовлення й боротьба вищого навчального закладу за місця державного замовлення, що блокує можливість відрахувань студентів; суб'єктивність оцінювання знань студентів; застаріла методологія викладання й навчання²⁰.

3. Шляхи подолання корупції у вищій школі.

В літературі зазначається що, для подолання корупції в навчальних закладах України необхідно:

- удосконалення законодавства про відповідальність за корупційні правопорушення в системі освіти;
- формування державної антикорупційної політики, визначення на її підставі стратегії й тактики протидії корупції в навчальних закладах;
- визначення суб'єктів протидії корупції в освіті, їхніх повноважень;
- розроблення та практичної реалізації програм протидії корупції у навчальних закладах, які б включали відповідні соціально-економічні, політичні, правові, організаційно-управлінські, ідеологічні, правоохоронні та інші заходи;
- використання позитивного досвіду антикорупційної діяльності в освіті інших країн і міжнародної спільноти в цілому;
- розширення співробітництва з іншими країнами та міжнародними організаціями у сфері протидії корупції в навчальних закладах;
- забезпечення якості навчання відповідно до сучасних вимог;
- викорінення корупційної практики в усіх основних компонентах внутрішнього середовища навчального закладу;
- формування мотивації до навчання, високих моральних якостей у майбутньої управлінської еліти нашої держави тощо²¹.

Лекція 8. Методологія і організація наукових досліджень.

1. Методи наукового дослідження.

Емпіричний метод у науковому дослідженні складається з: «Спостереження — цілеспрямоване вивчення предметів, що спирається в

²⁰ Прояви корупції в системі освіти: запобігання та протидія : навч.-мет. посіб. – 2-ге вид., перероб. та доп. / К.А. Бабенко, Н.Г. Діденко, М.В. Кондрашова, С.Ж. Лазаренко, О.Г. Хрімлі, Н.І. Яковець. – К. : «МП Леся», 2016. С. 82-83

²¹ Прояви корупції в системі освіти: запобігання та протидія : навч.-мет. посіб. – 2-ге вид., перероб. та доп. / К.А. Бабенко, Н.Г. Діденко, М.В. Кондрашова, С.Ж. Лазаренко, О.Г. Хрімлі, Н.І. Яковець. – К. : «МП Леся», 2016. С. 85-86

основному на дані органів почуттів (відчуття, сприйняття, уявлення). У ході спостереження отримуються знання не тільки про зовнішні сторони об'єкта пізнання, але — в якості кінцевої мети — про його істотні властивості і відносини; Експеримент — активне і цілеспрямоване втручання у перебіг досліджуваного процесу, відповідну зміну об'єкта або його відтворення в спеціально створених і контрольованих умовах; 3. Порівняння — пізнавальна операція, що лежить в основі суджень про подібність або відмінність об'єктів. За допомогою порівняння виявляються якісні та кількісні характеристики предметів». ²²

2. Пошук наукової інформації.

Як зазначається у літературі «Інформація - це певні відомості про об'єкти, явища навколишнього середовища, їх параметри, якість і стан. Інформація створюється в результаті діяльності і фіксується в системі точних понять, тверджень, теорії, гіпотез.

Інформація є загальнонауковим поняттям, яке включає не тільки відомості, а й збір, збереження та переробку. Залежно від нагромадження, використання, призначення і сприйняття наукова інформація класифікується на:

- технічна інформація - характеризує фізичні процеси в різних об'єктах при створенні продукції із вихідних компонентів;
- економічна інформація - це відомості про економічний розвиток суспільства і його ефективність;
- соціальна інформація - відомості про людину, колектив і суспільство в цілому, як об'єкт дослідження.

наукова інформація - це логічна інформація, яка отримується в процесі пізнання, адекватно відображає закономірності об'єктивного світу і використовується в суспільно-історичній практиці.

Основні ознаки наукової інформації:

- вона отримується в процесі пізнання закономірностей об'єктивної дійсності, підґрунтям якої є практика, і подається у відповідній формі;
- це документовані або публічно оголошені відомості про вітчизняні та зарубіжні досягнення науки, техніки, виробництва, отримані в процесі науково-дослідної, дослідно-конструкторської, виробничої та громадської діяльності»²³.

До джерел інформації в правовому дослідженні можна віднести:

- теорії і концепції сучасної правової науки;
- нормативно-правові акти;
- матеріали судової практики;

²² Бірта Г. О. Методологія і організація наукових досліджень. навч. посіб. / Г. О. Бірта, Ю.Г. Бургу— К. : «Центр учбової літератури», 2014. С. 26-28

²³ ЗАГАЛЬНА СХЕМА НАУКОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ. ПОШУК, НАКОПИЧЕННЯ ТА ОБРОБКА НАУКОВОЇ ІНФОРМАЦІ. URL: https://elearn.nubip.edu.ua/pluginfile.php/560487/mod_assign/intro/%D0%A1%D0%A04.pdf

- статистичні дані.

Теорії, наукові погляди, ідеї у галузі права здобувач вищої освіти може отримати із: монографій - це комплексних наукових праць, присвячених глибокому науковому дослідженню матеріалу в певному напрямку. Монографія може бути як одноособовою, так і підготовленою колективом авторів. Її обсяг складає принаймні 2-3 друкованих аркуша; збірників тез до наукових конференцій - це видання, яке складається з окремих тез доповідей, що були зроблені під час участі науковців у наукових конференціях – як правило вони присвячені постановці наукової проблеми у певному напрямку; наукових журналів (в тому числі які відносяться до переліку фахових) – виклад матеріалу полягає у висвітленні певної ідеї, наукового погляду із певною аргументацією і в тому числі із пропозиціями з удосконалення чинного законодавства; навчальна література – це підручники, навчальні посібники, навчально-методична література.

«При пошуку джерел інформації слід дотримуватись певних принципів щодо їх змісту, а саме:

- принцип актуальності – інформація має реально відображати стан об'єкта дослідження в кожен момент часу;
- принцип достовірності – доказ того, що названий результат є істинним, правдивим;
- принцип об'єктивності – інформація має точно відтворювати справжній стан і розвиток об'єкта;
- принцип інформаційної єдності, тобто подання інформації у такій системі показників, за якої виключалась би ймовірність суперечностей у висновках і неузгодженість первинних і одержаних даних;
- принцип релевантності даних, тобто одержання інформації за запитом користувача, виключаючи роботу з даними, які не стосуються дослідження»²⁴.

3. Експериментальне дослідження.

«Слово «експеримент» (від латинського *experiment* – проба, дослід) означає науково поставлений дослід, проведений у цілком певних умовах, що дає змогу стежити за перебігом відповідного процесу та відтворювати його при повторенні цих умов.

Експеримент – це особливий вид діяльності дослідника, який він здійснює з метою пізнання (відкриття) певних властивостей об'єктів або систем та

²⁴ Методика пошуку джерел наукової інформації

URL:

https://pidru4niki.com/70344/buhgalterskiy_oblik_ta_audit/metodika_poshuku_dzherel_naukovoyi_informatsiyi

закономірностей які їх пов'язують між собою. При проведенні експерименту дослідник діє на об'єкт з допомогою спеціальних методів, інструментів або приладів і може планомірно змінювати умови, які необхідні для отримання результатів. Якщо спостерігач розглядає явище ззовні, то експериментатор заглиблюється в середину і розглядає суть явища. Експерименти поділяють на натурні та модельні, активні та пасивні. У процесі натурального експерименту досліджується реальне явище або процес. Експеримент має на меті уточнити характеристики і параметри об'єкта, явища, процесу, визначити надійність їх в непередбачуваних або аварійних режимах, тощо. При проведенні натурального експерименту враховується весь обсяг факторів, що діють на досліджуваний об'єкт або явище. Натурний експеримент потребує значних фінансових затрат, а часто від пов'язаний з певним ризиком для експериментатора і тому до нього вдаються тільки в найнеобхідніших випадках. Модельний експеримент здійснюється на модельних установках і дає змогу найповніше вивчити об'єкт і пов'язані з ним процеси. Модельний експеримент дає змогу багатократно відтворювати хід досліджуваного процесу в строго фіксованих умовах, що під час натурального експерименту зробити дуже важко.

Розрізняють два принципи постановки експерименту.

Активний експеримент полягає в тому, що розташування точок у між факторному просторі алгоритмізоване. Це забезпечує підвищення точності моделі в цілому, скорочення кількості дослідів у 5-10 разів у порівнянні з традиційними методами.

Пасивний експеримент полягає в тому, що розташування точок у факторному просторі ведеться на інтуїтивному рівні. Експериментальні точки розташовуються лише на деяких перетинах простору, які вибрані безсистемно. Це ускладнює як обчислення, так і практичне використання математичних моделей».²⁵

Основні особливості експерименту:

- а) експеримент процес активний – дослідник самостійно моделює ситуацію, створює відповідні умови, визначає алгоритм його проведення;
- б) експеримент може повторюватися у кількості, потрібній досліднику. З можливістю видозмінення умов та етапів його проведення;
- в) експеримент дає можливість спостерігати за явищами в неприродних умовах;
- г) проведення експерименту в неприродних умовах дає можливість повністю тримати під контролем процес його проведення і здебільшого визначає очікувані результати.

Основні етапи проведення експерименту: планування визначення методології, способів, етапів його проведення; проведення власне дослідження; здійснення контроль за експериментом на всіх його етапах; аналіз і фіксація результатів.

²⁵ Тема 3 МЕТОДИ ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ. URL: <http://www.uzhnu.edu.ua/en/infocentre/get/23890>

4. Оформлення результатів наукового пошуку.

Оформлення результатів наукового пошуку здійснюється, як правило, шляхом підготовки автором публікацій різноманітного рівня чи дисертаційного дослідження.

Публікація – це доведення до загального відома широкого кола слухачів, споживачів результатів наукової роботи, вчених певних наукових досягнень, ідей, поглядів, теорій шляхом їх розміщення на сторінках наукових видань різного характеру

Публікації можуть бути різними по глибині та змісту, можуть бути надруковані в різноманітних виданнях (в тому числі тих, що відносяться до переліку фахових, таких що індексуються у різноманітних наукових базах та ін.) але при цьому виконують декілька функцій, які підкреслюють їх важливість для сучасної науки:

- виносять на загальне обговорення результати наукової роботи, роблять їх загальновідомими;
- сприяють встановленню наукового авторитету автора;
- свідчать про особистий внесок науковця у розробку наукового напрямку, доктрини, теорії, проблеми;
- слугують підтвердженню авторства дослідника у висуванні наукових ідей та теорій;
- підтверджують дійсність апробації та впровадження результатів наукового дослідження у практичну діяльність;
- відображають ідеї, викладені у дисертаційному дослідженні дисертації, підтверджують особистий внесок автора.

До наукових публікацій відноситься:

- монографія;
- наукова стаття;
- тези доповіді на науковій конференції.

В цілому будь-яка наукова робота, якою оформлюється наукове дослідження має певну структуру:

1. назва (до 15 слів) частіше за все викладається українською і англійською мовою;
2. анотація (до 16000 друкованих знаків) – викладається українською і англійською мовами;
3. ключові слова (до 10 слів) – викладається українською і англійською мовою.
4. вступ – у якому висвітлюється загальна проблематика дослідження.
5. Методологія дослідження – здійснюється опис методів, що використовуються при проведенні дослідження. Є одним із ключових моментів при написанні кожної наукової роботи.

6. основна частина – здійснюється науковий пошук та обґрунтування. Висуваються ідеї, проводиться їх аргументація.

7. Висновки. Здійснюється два-три фіналізуючих підсумки проведеного дослідження.

8. Список бібліографічних джерел.

ЗАВДАННЯ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ.

Практичне заняття 1

Академічна культура та доброчесність як основа діяльності сучасного університету

1. Проаналізуйте зміст поняття «академічна культура»;
2. Поняття академічної доброчесності як елементу академічної культури;
3. Теоретико-прикладне значення академічної доброчесності.
4. Академічна доброчесність у діяльності працівників вищої освіти.
5. Академічна доброчесність здобувачів вищої освіти.
6. Моральні принципи учасників освітнього процесу.

Практичне заняття 2

Зміст поняття академічна доброчесність. Історичний аспект підходу до проблеми академічної нечесності

1. Академічна доброчесність і академічна культура: поняття, зміст, взаємовідношення;
2. Фундаментальні цінності академічної доброчесності;
3. Історія академічної нечесності й формування системи відповідальності за недоброчесну поведінку;
4. Найбільш яскраві історичні приклади виявлення академічної недоброчесності у світі;

5. Нормативно-правова база, що регламентує аспекти реалізації принципів академічної доброчесності в Україні.

Практичне заняття 3

Прояви академічної недоброчесності

1. Основні різновиди академічної нечесності;
2. Фабрикація даних при науковому дослідженні;
3. Фальсифікація даних при науковому дослідженні;
4. Маніпуляції з фотоілюстраціями;
5. Плагіат/ самоплагіат;
6. Необ'єктивне оцінювання;
7. Корупційні прояви;
8. Причини зростання рівня проявів академічної нечесності у вищій освіті.

Практичне заняття 4.

Етичні принципи у вищій освіті

1. Етика у сучасній освіті – поняття, зміст, значення.
2. Розуміння необхідності дотримання принципів академічної етики в освіті.
3. Питання самоідентифікації власної поведінки як нечесної.
4. Забезпечення дотримання етичних принципів у навчанні та викладанні.

Практичне заняття 5.

Кодекс честі як інструмент дотримання академічної доброчесності науковця і освітянина

1. Поняття, призначення, зміст кодексів честі, академічної доброчесності, етики у сучасному освітньому процесі;
2. Кодекс академічної доброчесності Державного біотехнологічного університету;
3. Положення про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин державного біотехнологічного університету;

4. Заходи відповідальності за порушення встановлених положень та кодексів у сучасних навчальних закладах

Практичне заняття 6.

Інтелектуальна власність в освіті та науці.

1. Поняття інтелектуальної власності.
2. Нормативне регулювання прав на інтелектуальну власність в Україні.
3. Об'єкти інтелектуальної власності.
4. Оформлення права на інтелектуальну власність.
5. Інтелектуальна власність та сучасна наука.

Практичне заняття 7.

Законодавча база, що регламентує аспекти реалізації принципів академічної доброчесності в Україні

1. Законодавство України що передбачає регламентацію основних принципів та засад академічної доброчесності;
2. Нормативно-правові акти у галузі освіти, що закріплюють засади академічної доброчесності.
3. Нормативно-правові акти, що встановлюють відповідальність за порушення правил академічної доброчесності.

Практичне заняття 8.

Фабрикація і фальсифікація

1. Дайте поняття фабрикації даних у сучасному науковому дослідженні;
2. Причини фабрикації даних;
3. Методики і способи фабрикації даних;
4. Запобігання фабрикації даних у сучасній науковій діяльності;
5. Поняття фальсифікації даних;
6. Відмежування фальсифікації від фабрикації

Практичне заняття 9.

Поняття плагіату. Види плагіату

1. Поняття академічного плагіату.
2. Нормативне регулювання протидії академічному плагіату (виявити, проаналізувати основні нормативні джерела)
3. Види академічного плагіату.
4. Самоплагіат;
5. Поняття «загальновідомі відомості»;
6. Компіляція при написанні наукових робіт;
7. Протидія плагіату із застосуванням сучасних інформаційних технологій.
8. Відповідальність за плагіат у сучасній освітній та науковій діяльності.

Практичне заняття 10.

Антиплагіатні програми та їх застосування

1. Ознайомтеся з онлайн ресурсами, що можуть бути використані при перевірці тесту на плагіат: <https://www.grammarly.com>

<https://quillbot.com>

<https://plagiarism-detector.com>

<https://plagiarismdetector.net>

<https://www.scribbr.com/plagiarism-checker/>

<https://unicheck.com/>

Content-watch

Edu-Birde.

Etxt Antiplagiat.

2. Визначте яким чином відбувається перевірка за допомогою електронних ресурсів на плагіат;
3. Визначте відмінності запропонованих електронних ресурсів;
4. Окресліть зручність їх використання;
5. Зазначте позитивні і негативні моменти автоматичної перевірки на плагіат;

6.Перевірте один й той самий текст у різних антиплагіатних програмах: який результат?

7.Запропонуйте ваш варіант протоколу про антиплагіатне дослідження.

Практичне заняття 11.

Боротьба з проявами корупції в академічному середовищі

- 1.Поняття і коло корупційних правопорушень у сучасному праві;
2. Корупція у закладах вищої освіти та її руйнівна дія. Наслідки корупції;
3. Причини корупції у вищих навчальних закладах;
- 4.Способи подолання корупції

Практичне заняття 12.

Необ'єктивне оцінювання, надання здобувачам освіти допомоги чи створення перешкод, не передбачених умовами та/або процедурами проходження такого оцінювання.

- 1.Причини необ'єктивного оцінювання;
2. Функції оцінювання результатів навчання здобувача вищої освіти;
3. Методики оцінювання знань здобувачів вищої освіти;
4. Ознаки об'єктивного оцінювання здобувачів вищої освіти;
- 5.Шахраювання та обман під час навчання та іспитів.

Практичне заняття 13.

Методологія і організація наукових досліджень

- 1.Основні засади наукового пошуку першоджерел;
2. Визначте можливі методи пошуку інформації для наукового дослідження
- 3.Особливості використання наукових баз та репозитаріїв;
- 4.Використання комп'ютерної техніки в науковій діяльності;
- 5.Аналіз отриманої інформації із різних джерел;
6. Перевірка інформації, отриманої із різних джерел.
7. Проведіть самостійний пошук джерел з певної тематики у системі Google scholar.

Практичне заняття 14.

Способи запобігання проявам академічної нечесності: засвоєння світової практики в Україні

1. Правила належного цитування джерел;
2. Особливості вимог ДСТУ;
3. Правильна робота з Інтернет-ресурсами;
4. Протидія проявам академічної доброчесності в он-лайн навчанні;
5. Міжнародні стилі цитування.

Практичне заняття 15

Причини й наслідки академічної нечесності: психолого-педагогічний аспект.

1. Вплив академічної нечесності на розвиток сучасної української науки.
2. Професійна деформація та академічна нечесність.
3. Створення «хмари» академічної нечесності у системі сучасної освіти.
4. Зміна парадигми сучасного мислення населення як запорука зменшення рівня академічної нечесності.

ТЕМИ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

1. Розвиток поняття «академічна доброчесність» у цифрову епоху
2. Есе на тему «Академічна доброчесність у вищій освіті».
3. Кодекси честі університетів Європи, США та України: порівняльний аналіз.
4. Основні положення кодексу честі університету та наслідки в разі його порушення?
5. Академічна доброчесність проти корупції: відповідальність студента, викладача, адміністрації навчального закладу, громадськості.
6. Необережний плагіат і способи його уникнення.
7. Об'єктивність оцінювання: як його забезпечити. Причини та необхідні умови його забезпечення.

8.Самостійна робота студентів та академічна доброчесність.

9.Корупційні ризики і академічна доброчесність

Додаток 1.

ДЕКЛАРАЦІЯ ПРО ДОТРИМАННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ
здобувачами вищої освіти в Державному біотехнологічному університеті

Я, _____

(ПІБ)

(статус – здобувач, аспірант, докторант; для здобувача – інститут, факультет
за приналежністю групи, для аспіранта, докторанта – кафедра, де він
закріплений

ЗОБОВ'ЯЗУЮСЬ:

- дотримуватись норм чинного законодавства в сфері освіти і науки та інтелектуальної власності;
- дотримуватись корпоративної культури та проявляти повагу до педагогічних, науково-педагогічних та наукових працівників;
- обов'язково застосовувати коректні посилання на джерела інформації у разі використання запозичених ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- здійснювати самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання, в тому числі таких, що виконуються дистанційно;
- надавати достовірну інформацію про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації;
- перешкоджати проявам академічної недоброчесності з боку інших здобувачів вищої освіти, а також співробітників університету;
- негайно повідомляти про випадки порушення академічної доброчесності відповідним посадовим особам університету.

ОЗНАЙОМЛЕНИЙ з політикою університету щодо поваги моїх авторських прав, неприпустимості академічного плагіату в моїх навчальних і кваліфікаційних роботах та надаю свою згоду на:

- безпосередню перевірку моїх робіт на ознаки наявності академічного плагіату за допомогою спеціалізованих програмних продуктів;
- обробку, збереження та розміщення у відкритому доступі в репозитарії ДБТУ моїх робіт;

- використання моїх робіт для перевірки на ознаки наявності академічного плагіату в інших роботах виключно з метою виявлення можливих ознак академічного плагіату.

УСВІДОМЛЮЮ, що повинен буду нести академічну відповідальність і до мене можуть бути застосовані заходи дисциплінарного характеру за порушення академічної доброчесності та етики академічних взаємовідносин відповідно до Кодексу честі, нормативної бази Університету та чинного законодавства України

ДЕКЛАРАЦІЯ ПРО ДОТРИМАННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ
співробітником Державного біотехнологічного університету

Я, _____
(ПІБ)

_____ (посада та назва структурного підрозділу)

ЗАЯВЛЯЮ, що у своїй освітній діяльності буду дотримуватись зазначених в «Кодексі честі Державного біотехнологічного університету» основних принципів та фундаментальних цінностей академічної доброчесності та етики академічних взаємовідносин.

ЗОБОВ'ЯЗУЮСЬ:

- дотримуватись норм чинного законодавства в сфері освіти і науки та інтелектуальної власності;

- надавати достовірну інформацію про методики і результати досліджень, джерела використаної інформації та власну педагогічну (науково-педагогічну, творчу) діяльність;

- обов'язково застосовувати коректні посилання на джерела інформації у разі використання запозичених ідей, розробок, тверджень, відомостей;

- контролювати дотримання принципів академічної доброчесності здобувачами вищої освіти;

- перешкоджати проявам академічної недоброчесності з боку здобувачів вищої освіти, а також співробітників університету;

- негайно повідомляти про випадки порушення академічної доброчесності відповідним посадовим особам університету;

- об'єктивно та неупереджено оцінювати результати навчання здобувачів вищої освіти;

- протидіяти комформізму, захищати свободу наукової думки, засуджувати цензуру щодо наукової творчості;

УСВІДОМЛЮЮ, що повинен буду нести академічну відповідальність і до мене можуть бути застосовані заходи дисциплінарного характеру за порушення академічної доброчесності та етики академічних взаємовідносин відповідно до Кодексу честі, нормативної бази Університету та чинного законодавства України.

Навчальне видання

**«УНІВЕРСИТЕТСЬКА ОСВІТА ТА АКАДЕМІЧНА
ДОБРОЧЕСНІСТЬ».**

**Методичні вказівки для підготовки до практичних занять та самостійної
роботи**

**Шинкарьов Юрій Вікторович
Москаленко Олена Вячеславівна
Михайлюк Галина Олегівна
Дуюнова Тетяна Василівна.**

Формат 60x84/16.
Гарнітура Times New Roman
Папір для цифрового друку. Друк ризографічний. Ум. друк. арк.2,5_.
Наклад пр. Державний біотехнологічний університет 6
1002, м. Харків, вул. Алчевських, 44